

Fra

Rittmester E. Bækkevold

100426

Til

Opland Dragonregiment nr. 2,  
Hamar.

### Rapport

over hendelsene under krigen i tiden 9. april til 3. mai.

9. april Kl. 0745 ringte löytnant Wilberg for å meddele at mobiliseringsordre vilde gå ut i løpet av formiddagen.

Kl. 1200 kom ordren.

Etter ordre fra regimentet tok jeg opp 4 mann underveis til Hamar. Dette sinket turen og jeg var på Diesen først kl. 1630. Her var utleveringen igang og sikkerhetsvakt utsatt. Soldatene kom etterhvert utover kvelden.

Ved 2200 tiden blev det meldt at tyskerne, fienden, var på vei til Hamar. Jeg fik ordre pr. telefon om å sette sterk vakt på Diesen bro med front mot Elverum.

Fenrik Gjestvang med 2 mg. lag blev uttatt. De var godt utstyrt med ammunisjon og hadde ordre om å skyte hvis fienden kom.

Lagene var plassert ved broen med 4 mann fremme i skjæringen ved Aker gård for å skyte varselskudd og melde.

Senere fik jeg ordre om å sende så mange mann jeg hadde for å understøtte mitraljører på Stangebroen.

Fenrik Sjetne med 15 mann med gevær blev uttatt.

Kl. 2300 var ca. 40 mann påkledd og bevebnet.

Til da ingen meldinger om fienden og ingen skytning. Soldatene fortsatte å komme og utleveringen gik uavbrutt.

Ved 2400 tiden blev det meldt fra regimentet ved ordonnans at fienden var i byen og at regimentskontoret var flyttet. Jag ga straks ordre om å forsterke sikkerhetsvaktene med mg. Fenrik Gjestvang og Sjetne fikk ordre om hurtigst mulig å søke tilbake til Diesen.

Fenrik Sjetne kom tilbake i god behold med alle mann. (Han var kommet til Stangebroen like etter at fienden var reist over til Hamar uten å vite at de var passert).

Fenrik Gjestvang ventet for å få innkalt de 4 mann ved Aker og blev da overrumplet av fienden som kom fra Hamar mot Elverum. Her blev 15 mann avbebet, 2 mg. og 13 geværer, de andre kom seg unna tilbake til telthuset. Ingen blev tatt tilfange. (Våre egne soldater skjøt noen få skudd med gevær, fienden noen serier med mg. ). Ingen blev såret. Fienden fortsatte ~~xxx~~ mot Elverum.

Utleveringen fortsatte utover natten. Ingen forbindelse med regimentet, ingen meldinger om fienden, men skytning i retning av Elverum.

10. april 1. mob. dag. Kl. 0700 blev forbindelsen med regimentet iorden. Soldatene kom nu tett og utleveringen gikk raskt. Innkvartering på Rollslökken skole og Börstad Gård. På skolen var det utmerket forpleining av lotter.

I løpet av dagen kom mange fiendtlige fly i lav høyde over Hamar, men ingen skytning og ingen bombing så mobiliseringen kunne foregå uforstyrret. Ingen meldinger om fienden.

11. april 2. mob. dag. Mange fiendtlige fly, men ingen skytning. I løpet av dagen blev Toten eskadron opsat til 1 bombekastertropp og Stabseskadron.

12. april Ny avdeling:

Befal: Rittm. Nökleholm, adm. off.

2 sersjanter

88 menige -- 42 dragoner, 17 infanterister, 3 ing. 1 luftvern, 6 bilkomp. 2 intendantur, 16 tren, 1 kokk.

Bekledning: Uensartet og mangelfuld. Fottøy var ridestøvler, gummi-mistøvler, marsstøvler, beksömstøvler og sko. Mange hadde ikke yttertøy, vinjakke eller kappe. Endel sivilt utsyr. Ikke hjelmer eller gassmasker.

Innkvartering på Aker gård. Meget god forpleining ved lottene.

2 sersjanter og 39 mann, dragoner, blev avgitt til major bryn. Resten 49 mann med 2 mg. 24 geværer og 23 revolvere, blev oppsatt i 2 tropper, hver på 2 lag, med lagførere som troppschefer.

13. april Utlevering av geværer til alle undtagen chauffører. Fortsat opsetning. Forberedende skyteøvelser, gjennomgåelse av mg. og ladning av magasiner.

Kl. 1400 utrykning til Stange Brenneri for å bygge tanksperring.

Kl. 2400 utrykning til atlungstad for å stoppe fiendtlig fremrykning av tanks på Mjösen.

14. april Kl. 0100 på plass. Ledige soldater kom i hus og fikk sove 3 timer. Ingen meldinger om fienden. Kl. 0600 ordre om å rykke tilbake til Aker gård.

Kl. 1200 utrykning til Tangen. På Tangen ordre om å rykke til Espa og opover Odalsveien ca. 3 km. og derfra søke flanke stillinger til luring av veien Strandlökka- Espa, samt avpatruljere terrenget Espa- Strandlökka.

Her var det mye løs sne så det var ufremkommelig utenfor veiene uten ski. En ordonnans blev sendt tilbake for å skaffe ski. Vi fikk godt kvarter, mat nok, ingen meldinger om fienden så det blev en

rolig nat.

15. april Overskyet vær. Liten flyvirkksomhet. Ingen kontakt med fienden. Ved 1200 tiden kom skiene. En sterk patrulje blev sendt gjennom skogen til Strandlökka for å søke forbindelse med våre avdelinger der. Enpatrulje mot Nilsberg- Tyljua og Faldet -Kleverud, og en Odalsveien mot Bergsjöen.

Her blev kommandoen overtatt av kapt. Reiechöl.

Det viste seg umulig å finne stillinger for mg. og gevær för vi kom helt inntil hovedveien. Like syd for Espa fikk vi innredet en bra stilling hvorfra veien kunne beskytes i en km. lengde foren. Til forsterkning av vår stilling fikk vi om eftm. en mitr. tropp. Denne blev lagt i stilling ved Espa st.. Vaktlag og meldepatruljer blev utsendt og stillingene utbedret, alt blev gjort klart til å möte fienden. Her hadde vi godt kvarter og mat nok. Natten blev urolig da det kom endel falske meldinger om fienden, så patruljer måtte sendes ut. Ingen forbindelse i telefonen med Strandlökka

16. april Dårlig vær, sneslaps, ingen flyvirksonhet. Telefonforbindelsen med Strandlökka kom istand. En urolig dag med stadig patruljering, men ingen kontakt med fienden.

Tilgang av kaptö Wolds avdeling, 1 löytnant, 2 fenrikker og 51 mann. Soldatene var i godt humör trods helt gjennomvåte. Matforsyningen gik iorden. Vår forsterkning, mitr. troppen, blev beordret s sydover til Strandlökka. Til disposisjon ialt hadde vi nu 4 mg. lag 5 geværlag. En urolig nat. 2 biler med overtrete soldater fra Strandlökka som trodde det var brukt gass av fienden skapte litt uro. Vi hadde som för nevnt ingen gassmasker.

Ved 2400 tiden ordre om utrykning för å forsterke på Strandlökka, ordren blev tilbakekallt i det öyeblikk vi stod klar. Resten af natten ro, og endelig 4 timers sövn.

Kommandoen over styrken ved Espa blev overlatt meg.

17. april Vekslende vær med liten flyvirkksomhet. Ingen kontakt med fienden. Soldatene fikk etterhvert törket sine klær.

Om formiddagen var det livlig skytning på Strandlökka. Ca. kl. 1100 begyndte fiendens artilleri på vestsiden av Mjösa, antagelig fra Alnes å beskyte hovedveien og terrenget öst for veien fra Skrepperud og sydover mot Strandlökka, Samtidig blev det meldt om fremrykning av fiendtlig infanteri i spredt ~~XXXX~~ formasjon på Mjösa fra Langgaard eller Stubberud mot östsiden nordenfor Strandlökka.

Telefonforbindelsen med Strandlökka blev ~~brutt~~ skutt istykker og veien lå under ill så all forbindelse med Strandlökka var brutt. En patrulje blev sendt gjennom skogen för å søke forbindelse.

4.

Eget artilleri i Trosviken beskjöt fremrykningen over isen. Våre avdelinger på Strandlökka blev omgått uten at vi kunne hindre det. Ca. kl 1400 fikk jeg ordre om å trekke min avdeling tilbake fra Eska og melde meg for rittmø Gysler. Før vi reiste fra Eska forsøkte löytnant Iversen og jeg å kjøre til Strandlökka, men vi måtte snu ved Tyljua.

Ved Tangen ny ordre av rittm. Gysler om å marsjere over Helaeth til Refsalsveen for å gå i stilling der og stoppe fiendelig fremrykning over isen fra Skreia. Dette var en anstrengende mars i ~~høst~~ snesørpe, mange steder til knærne, alle blev våte til skinnet, men humøret var godt. Vi arbeidet med stillingen og bygget barhytte til kl. 2200 og var da godt forberedt på å møte fienden.

Kl. 2200 kald middag. Været blev nu klart og kaldt, soldatene frøs meget, men ved badning av föttene i sne og skiftning av strømper og undertøy blev det ganske bra. I barhytten hvor det var plass til 50 mann hadde vi ildsted. Alle poster blev satt i nattstilling og vi gikk tilro kl. 2300.

18.april Kl. 0015 ordre om i ilmars å søke tilbake til Tangen. (Ordren var sendt ut fra rittm. Gysler kl. 2045 men ordonansen som brakte den var gått feil). Vi bröt op straks, det viste sig at avdelingen hadde en uheldig sammensetning. Mange av soldatene var helt utslitt på tilbaketuren, andre merket ingenting, flere hadde ikke båret pakning för. Vi måtte ta flere hvil underveis. Ingen klaget. På Tangen fikk jeg ordre av rittm. Gysler om å reise til Brumunddal for å hvile med avdelingen. Vi kom i kvarter på Fangberget kl. 0600. Her fikk soldatene hårt tiltrengt hvile etter flere døgns uro. Kl. 1540 ordre om å besette stilling foran brumunddal, fra veien og høyre fløy mot Mjösen under rittm. Gyslers kommando. Til disposisjon 1 mitr. tropp, 4 mg. lag og 4 geværlag. Frontlengde 1 km. Plasseringen: Mitr. troppen sikret hovedveien, 1 mitraljöse foran centralen. en mitr. i skråningen på sydsiden av veien, og en 50 m. lenger syd oppå bakken, alle med godt og bredt skuddfelt. Et ~~gev.~~ mg. lag og 2 gev. lag til understøttelse av mitraljösene. 3 mg. lag utsøtt på viktige punkter på høyre fløy, 2 geværlag disponert til poster og patruljer. Høyre fløy blev svak, Her var ingen oversikt og ikke skuddfelt, tett med villaer og hus, trær og busker, mange stier og veier förte inn i stillingen. Stillingen blev utbedret og besettelse innövd. Vakter blev utsatt og soldatene blev innkvartert på ~~nr.~~ Brumunddal Hotel og centralen. Matforsyningen gik iorden Kl. 2200 ro. Naboavdelingene tilvenstre var en geværenkadron og en bombekastertropp.

19. april kl. 0100 ordre om utrykning. Fienden var rykket frem og rittm. Gysler med stab trakk seg ut av Brumunddal mot veldre med ordre til gev. esk. og bombekastertroppen og dekke vårt tilbaketog. Det viste seg å være falsk alarm. Resten av natten blev rolig. Været var fint og det var endel flyvirksomhet over Brumunddal.

Først kl. 1500 fik vi kontakt med fienden. En personbil med 4 mann kjørte helt inn i stillingen vår og blev skutt å filler. 2 mann på motorcykel blev tatt tilfange. Skythingen blev nu livlig en tid. Soldatene var i godt humør. Fiendens artilleri begynte snart å skyte seg inn mot stillingen, mange granater faldt ned langt bakenfor vår stilling, 500 til 1000 m. men nedslagene kom nærmere og nærmere. Jeg beordret nu bilene kjørt over broen i Brumunddal i tilfelle broen skulde bli lagt under ild fra fiendens artilleri. Samtidig med artilleriskytingen gik fienden på på høyre fløy, langs veiene mot stillingen i dekning av hus og trær. Våre mg. skjøt livlig og vistnok med godt resultat, men vår stilling var for tynn. et granatnedslag i bro verksted så dette begynte å brenne og de to neste i midt i stillingen vår gjorde at jeg kl 1745 gav ordre til å trekke oss tilbake etter hvert. (Jeg hadde ordre til å holde ~~st~~ igjen i det lengste uten større risiko) Skulle artilleriskytingen fortsette her sto store verdier på spill. Tilbaketrekingen gik ikke helt bra, den artet seg som flukt til å begynne med, den gikk for samtidig. Mitr. som skulde ha gått først blev liggende til sist. ~~Da~~ Alle kom tilbake uten det ytterste mg. lag på høyre fløy som blev avskåret og måtte søke over isen til Nes.

Jeg fikk nu ordre om å rykke tilbake mot Veldre og hvile. Mitr. troppen reiste til Tande. På veien nord for Veldre kirke fikk jeg ordre om å snu og reise til Veldre ~~Kirke~~ st. for å stoppe fienden som var sett der kl. 1815 med 10 busser. jeg kom frem kl. 1915 med en personbil og en varebil, de andre hadde kjørt seg fast mellom Byflaten og Veldre. Her var veien meget smal, möbende biler måtte måke seg forbi hverandre.

Fienden stod da på veien rett ned for Veldre st. med mange busser lastebiler, småbiler og motorcykler. Endel av disse hadde vært på Veldre st. et kvarter før vi kom der. Jeg forsøkte å melde dette i telefonen fra st. men det var ikke svar å få. vi kunne intet gjøre og reiste tilbake til Byflaten. her blev vi stående fast en tid, veiene var stengt av biler, Melding blev sendt om fienden. Avdelingene kom i orden og vi fikk ordre om å kjøre Ellevsøterveien til Arneberg. Ved Arneberg fikk vi ordre om å fortsette videre forbi Åsmarken kapel. Min avdeling kom i kvarter på Hagetun. Den 19 blev det ingen middag. Ingen forbindelse med adm. off.

Soldatene var helt gjennomvåte og få hadde noe å skifte med.

Alle var trette. Ingen klage. Natten var rolig.

20. april Matbilen kom kl. 0900. Soldatene hadde sovet godt og var ganske tørre.

Ny ordre: Avdelingen skulde settes opp på ski og kjøre nord om søndre Mesna til Bergundhaugen, og defra sende ut vaktlag på ski til sakstuen og Hanslökken med ordre om å søke forbindelse med major Sandberg ved Arneberg. Utstyr mg. håndgranater og gevær. Avdelingen kom på plass kl. 1600. Her fikk vi godt kvarter i Bergundhaugen. Ingen meldinger om fienden. Rolig natt.

21. april Ny ordre: Jeg skulde med resten av avdelingen, 35 mann, gå på ski til Åsmarken kapel og melde meg for major Sandberg.

Her var kampen i full gang. Jeg fikk ordre om å støtte høyre flanke syd for kapellet mot smestuen. Vi måtte passere et åpent jorde og blev her kraftig beskytt av fienden med mitr. og granater. I skogen blev vi også stadig beskytt uten selv å ha noe mål å skyte på. Det blev hård kamp ved Arneberg utover ettermiddagen og det faldt en masse granater omkring kapellet. Ingen av mine soldater blev truffet skjønt granatene falt miåt i mellem oss, men den dype ~~xxx~~ tunge sne reddet oss. Fienden gik hårdt på utover kvelden og våre tropper måtte trekke seg tilbake. Engelske soldater var med her.

Vi hadde en mil å gå til bilene, og ca. 40 mann var kommet frem da ordren kom om å søke til lillehammer. De blev sendt på 2 biler, under löytnant Thorsteinsen. Jeg ventet for å få med vaktlagene og resten av avdelingen. All telefonforbindelse var brudt så alle meldinger måtte sendes med ordonnans. Ledige biler blev dirigert til Lillehammer da fienden muligens vilde gå veien om Bergundhaugen om natten.

22. april I løpet av natten og morgenen kom 25 mann av min avdeling som blev dirigert til Blåka, de andre var kommet med andre avdelinger. Fra Blåka marsjerte vi om Lövlén mot Sjusjøen for å komme til Lillehammer den vei. Middag på Lövlén. Föret var tungt og det var livlig flyvirkksomhet så vi stadig måtte søke sjul. Det gikk småt og vi kom frem til Sjusjøen om kvelden. Her var det nervös ~~xxx~~ stemning og et virvar av meldinger om fienden. Etter å være avvist på to hoteller måtte jeg rekvirere hus og mat.

23. april Sikker melding om at Lillehammer var tatt og at våre avdelinger var gått tilbake forbi Tretten, men at egne avdelinger hadde inntatt Elverum og Hamar og var på tur nordover. Store engelske tropestyrker skulde være på vei sydover Gudbrandsdal. Det var vanskelig å gå over fjellet em dagen nu, det var dårlig före og stadig fientlige fly oppe. Jeg ventet derfor til natten med å gå videre.

24.april Natten var kald og føret fint. Jeg gikk i forveien med 6 mann for å rekognosere og rekvirere mat. Min plan var å gå nærmere Lillehammer og følge åsen nordover for å bli klar over stillingen. I Finsveen fikk vi mat til alle. En mann, fenrik Østdahl, blev igjen her for å ta opp de andre. Jeg fortsatte videre nordover, her måtte jeg gå med kjentmann da kartet ikke rak lenger. Fra Åsengårdene kunde vi se en fiendtlig avdeling på 500 mann marsjere fra vestsiden av Mjøsa over isen, ved siden av den sprengte Vingnesbro til Lillehammer. På Åsen var det en sterk fiendtlig patrulje på besøk mens vi lå i Åsenstuen. Bare fenrik Østdahl og en mann kom etter av resten av avdelingen de andre hadde måttet snu da fienden var på Nordsøterveien. Vi fortsatte denne dag og den 25.

Skytningen hørte vi lengre og lengre nordover. Stemningen blev trist. Føret var elendig, terrenget forfærdelig, og litet mat så vi kom ikke langt om dagen. Vi overnattet en natt i en koje og en natt i en sæter .

26.april Nu hrte vi ikke skytning lenger. det blev førtalt av siville at kamper nu stod i Kvam, og vårt håp om å nå igjen våre egne blev oppgitt. Vi gikk mot høyfjeldet sydover og kom til Hundersetrene Her bodde 8 engelske offiserer og 30 menige. Disse var kommet vekk fra sin avdeling ved Lillehammer og hadde gått på sine ben om Nordsøter til Hundersøter. Nu var målet for disse Sverige. Stemningen var trist, Litet mat, Fint vær.

27.april Gikk vi to og to tilbake til Sjulsjøen. Der var folk meget nervøse, vi fikk ikke hus og måtte dra derfra. Vi bodde senere på Rømsåsen og da vi om morgenen den 3 mai hørte i radio at engelskmennene hadde forlatt Åndalsnes gikk vi hjem.

Almindelige bemerkninger:

Tross den uheldige sammensetning, dårlig beklædning og utrustning, og helt utilstrekkelig med befal, var soldatenes kampiver og opptreden i det hele meget rosverdig.

Befal og soldater var helt fremmede for hverandre.

Befalet hadde for liten øvelse, vi måtte lære etter hvert av det som skedde.

Rapporten er for det mester skrevet etter hukommelsen, så endel av klokkeslettene er ikke helt nøyaktige. Mine bøker og notater har<sup>108</sup> ikke kunnet få tak i.

Nes, Hedmark den 30. juni 1940.